

Tanítási tervezet

I. Alapadatok:

Az óra időpontja: 2015. november 16. 4. óra
Iskola: ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium
Helyszín: 1088 Budapest, Trefort utca 8.
Osztályterem: III. emelet 8.
Tanít: Szládik Aliz Ildikó
Vezető tanár: Kéri András
Osztály: 10. b

A témakör megnevezése:

Falvak és szórványok

A tanítási egység címe:

Társadalmi folyamatok a 21. század elején

Óratípus: Új ismereteket közlő óra

Az óra

Munkaforma: Frontális munkaforma, csoportos munkaforma

II. Tantervi követelmények:

II.1. A tanítási óra oktatási célja:

- A falvak és szórványtelepülések bemutatása
- A falvak és szórványtelepülések típusainak bemutatása és megismerése
- A falvak és szórványtelepülések típusainak demonstrálása egy-egy példával
- A magyar tanya és az amerikai farm közti különbségek megismerése

II.2. A tanítási óra nevelési célja:

- A falvak és szórványtelepülések, mint a hazai településrendszer értékek megismerése
- A tanyai életvitel megismerése
- A magyar tanyavilágban rejlő lehetőségek

II.3. A tanítási óra képzési célja:

- A közös gondolkodás fejlesztése
- A szociális kompetencia fejlesztése
- A érvelés gyakorlása: Pl.: A tanyai életforma előnyei hátrányai
- A képfelismerés (település alaprajzok) gyakoroltatása

III. Oktatási követelmények:

III.1. Általános fogalmak:

- **Megerősítendő általános fogalmak:**
népesség, népsűrűség, mezőgazdaság, migráció (ingázás), öregedő társadalom, fiatalodó társadalom
- **Általános új fogalmak:**
falu, halmazfalu, útifalu, szórványtelepülés, tanya, bokortanya, szabályos alaprajzú falu, szabályosan szórt tanya, bokortanya, sortanya

V. Tantárgyi koncentráció:

- **Történelem**
A magyar településrendszer főbb jellemzői az egyes történelmi korokban, a falvak és a szórványok alakulásának kiemelésével
- **Matematika**
Gazdasági ismeretek: A magyar tanya és az amerikai farm gazdasági működésének hatékonysága

VI. Szemléltető eszközök:

- **Prezentáció:** power point
- **Számítógép, projektor**
- **Képek:**
 - falvak típusai
 - szórványtelepülések: bakterház, gyártelep, telefontorony, kutató állomások)
 - képek a feladatokhoz (magyar tanya, amerikai farm)
 - térkép (tanyás térségek, aprófalvas térségek)
 - ábra (a tanyavilág kialakulása)
- **Kréta, tábla**
- **Feladatok a diákok számára**
- **A/3-as papír**
- **Színes filc (min.: 16 darab)**
- **Gyurmaragasztó**

VI. Felhasznált tankönyv:

Nagy Balázs-Nemerkényi Antal-Sárfalvi Béla-Ütőné Visi Judit (2013): Földrajz 9. OFI, Budapest, 202-204. o.

VII. Felhasznált irodalom a feladatokhoz:

Kovács Zoltán (2007): Népeség- és Településföldrajz. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 239 o.

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Eszköz
1-2'	Jelentés, adminisztráció			
3-5'	Ismétlés <ul style="list-style-type: none"> A múlt órán szerzett ismeretek felelevenítése. A világnépesség növekedése A népesség összetétele népsűrűség, migráció, előregedő társadalom, fiatalodó társadalom 	Ellenőrző rögzítés Rendszerezés	Frontális osztálymunka Ismétlés	
6-8'	Az új téma ismertetése <ul style="list-style-type: none"> <i>Az elmúlt órákon megbeszéltük a népesség növekedését, térbeli eloszlását, nemek és korok szerinti összetételét.</i> <i>A mai órán azt fogjuk megnézni, hogy az emberek milyen típusú településeken élnek.</i> <i>Milyen típusú településeket ismerünk?</i> szórványtelepülés -> falu -> város <i>Közülük ma a két legkisebb településtípussal a szórványtelepülésekkel és a falvakkal fogunk foglalkozni.</i> 	Rendszerezés Motiválás	Frontális osztálymunka	ppt település-hierarchia
9-14'	Közös gondolatterkép készítése (2 perc) <ul style="list-style-type: none"> <i>Mondok egy fogalmat, majd két percetek van arra, hogy minél több szót gyűjtsetek az adott fogalommal kapcsolatban:</i> Fogalom: falu Ellenőrzés (2-3 perc) Asztalonként két-két gondolat felírása a táblára Egy saját gondolatterkép kivetítése (középen a „falu” képek magyar és más országban, illetve kontinensen lévő falvakról) <i>A falu esetében nem csak magyar példák vannak, hanem világtávlatban kell megnézni, hogy mely térségekre jellemzőek.</i> -> Afrika, Ázsia 	Feladat kijelölése Motiválás Ellenőrző rögzítés	Csoportmunka (4-5 fő) Frontális osztálymunka Közös ellenőrzés	füzet tábla, kréta ppt képek kivetítése

15-24'	<p>Mi a különbség a falu és a város között? A falvak csoportosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mi alapján csoportosíthatjuk a falvakat?</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ létszám alapján (3 perc) <ul style="list-style-type: none"> ▪ aprófalvak (<500 fő) pl.: Nagy-Britannia ▪ kislefalu (<500-2000 fő) pl.: Magyarország ▪ nagyfalvak (<2000-10000 fő) pl.: Spanyolország ▪ óriásfalvak (10000-40000 fő) pl.: Spanyolország, Románia ○ alaprajz alapján (2 perc) <ul style="list-style-type: none"> ▪ halmazfalu ▪ útifalu ▪ szabályos alaprajzú falu <p>Feladat: Párosítsátok az alaprajzokat és a kivetített (számozott) képeket, majd csoportosítsátok az egyes falu típusok jellemzőit! (4 perc) Diákok mondják a megoldásokat (2 perc) Megoldások kivetítése.</p>	<p>Feladat kijelölése</p> <p>Motiválás</p> <p>Alkalmazó rögzítés</p>	<p>Frontális osztálymunka</p> <p>Csoportmunka (4-5 fő)</p> <p>Közös ellenőrzés</p> <p>Rendszerezés</p>	<p>ppt képek kivetítése</p> <p>Az egyes típusok leírása a füzetbe</p> <p>Nyomatott alaprajzok kiosztása</p> <p>Jellemzők kiosztása (Szókártyák a falvak típusai alapján)</p>
25-33'	<p>A szórványtelepülés</p> <ul style="list-style-type: none"> • A szórványtelepülés definiálása • A szórványtelepülések típusai; képek kivetítése. • A külföldi szórványtelepülések és a magyar tanya közti különbségek • Amerikai; ausztrál farm • Két kép kivetítése: Milyen különbségeket fedeztek fel a két kép között? <ul style="list-style-type: none"> ○ magyar tanya ○ amerikai farm <p>A tanyavilág kialakulásának körülményei.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rövid történeti kitekintés <ul style="list-style-type: none"> ○ Térkép kivetítése (aprófalvas térségek, tanyás térségek) ○ Ábraelemzés: <i>Hogyan alakult ki a tanyavilág?</i> 	<p>Feladat kijelölése</p> <p>Motiválás</p> <p>Alkalmazó rögzítés</p>	<p>Frontális osztálymunka</p> <p>Új ismeret közlése</p>	<p>ppt képek (pl.: bakterház, gyártelepek)</p> <p>képek: amerikai farm, magyar tanya</p> <p>ábra kivetítése (ppt)</p>
34-41'	<p>Gondolattérkép készítése (csoportban) (3 perc)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Téma: A tanya • A gondolattérképet A/3-as papírra készítik el a diákok. • Az asztalok gondolattérképeit ki kell ragasztani a táblára (2 perc) <p>Saját, már elkészített gondolattérkép kivetítése (2 perc)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megbeszélés: (2 perc) 	<p>Feladat kijelölése</p> <p>Motiválás</p> <p>Ellenőrző rögzítés</p>	<p>Csoportmunka (4-5 fő)</p>	<p>A/3-as papír színes filc</p>

42'	Összefoglalás <ul style="list-style-type: none"> • Az egyes településtípusok sorrendje: szórványtelepülés → falu → város • Jövő órán a városokat fogjuk áttekinteni földrajzi szempontból! 	Alkalmazó rögzítés	Frontális osztálymunka	ppt (a településtípusok kivetítése)
43-44'	Házi feladat kijelölése <ul style="list-style-type: none"> • Foglaltok össze gondolataitokat minimum fél oldalon (általatos megjelölt forrásokra támaszkodva) a magyar tanyavilág jövőjével kapcsolatban. A házi feladatokat beszédem, mert kíváncsi vagyok az ezzel kapcsolatos véleményetekre! • Foglaltok össze háromnegyed oldalon a tanyai életforma előnyeit és hátrányait (ha használtok forrásokat, akkor jelöljétek meg). A házi feladatokat beszédem, mert kíváncsi vagyok az ezzel kapcsolatos véleményetekre! A házi feladat kivetítése	Feladat kijelölése Motiválás	Frontális osztálymunka	ppt (feladat kivetítése)
45'	Az osztály munkájának rövid értékelése Teremrendezés			